

Losers – ”Vi hade bara pengar till att spela in filmen”

Lördagen den 9 november hade lågbudgetfilmen *Losers* världspremiär på Stockholm Filmfestival. Nästan fyra år tidigare på dagen hade kompisarna Mattias J. Skoglund och Markus Marcetic traskat ut från en visning på samma festival och bestämt sig för att göra en film tillsammans. Nu var cirkeln sluten. *Losers* hade haft premiär på festivalen där allt började, även om resan dit varit lång.

- Det var magiskt. Bättre än vad vi hade kunnat drömma om, säger Mattias med ett leende.
- Det var makalöst, håller Markus med.

De sitter på fiket på Kulturhuset på Sergels Torg och försöker beskriva känslan av premiären. Stockholm Filmfestival är i full gång runt om i staden. Det var också under festivalen som Mattias och Markus år 2009 vandrade ut från en visning av Shane Meadows *Le Donk & Scor-zay-zee*, förde stegen till närmaste ölhak och där, höga på inspiration, bestämde sig för att göra det där filmprojektet de så länge talat om. De nödvändiga kunskaperna hade de sinsemellan. Mattias hade jobbat som producent för tv-serien *Labyrint* och Markus arbetade som fotograf.

Mattias och Markus växte båda upp i Dalarna och träffade varandra på gymnasiet i Borlänge. Idag lever och jobbar de sedan länge i Stockholm men när filmprojektet ristades i sten bestämde de sig för att använda ett utkast som Mattias påbörjat och som utspelade sig i Borlänge i början på 1990-talet. Tiden då de själv hade kastats ut i vuxenlivet.

Losers utspelar sig år 1992 i Borlänge. Sverige befinner sig mitt i en ekonomisk kris. En handfull ungdomar i Arbetsförmedlingens starta-eget-kurs ger sig tillsammans med coachen Åsa ut på en äventyrshajk i de svenska skogarna ledd av en av deltagarna. Men saker och ting går inte riktigt som någon har tänkt sig.

Titeln är en hänvisning till det amerikanska uttrycket som i början på 1990-talet med sin grunge, Nirvana och Beck fick symbolisera ett utanförskap, ett försök att hitta en identitet. Snarare än en negativ betydelse så fick uttrycket representera en generation, i Sverige den första förlorade generationen som var sämre än sina föräldrar.

- Begreppet ungdomsarbetslöshet uppstod i den finansiella krisen, förklarar Markus, den hade ju inte funnits tidigare. Det var ett nytt samhälle som drabbade Sverige.

Eftersom filmen skulle ta upp en verklig tid och fånga en generationsanda blev ett av ledorden därför att göra äkta, realistisk film med inspiration från den brittiska diskbänksrealismen och den dokumentära världen. Inklätt i en viss genrekostym med spänningselement för underhållningens skull.

För att sätta press på sig själva satte Mattias och Markus ett personligt mål: sex månader från dagen skulle de vara klara med inspelningen. Eftersom det då var i december 2009 så innebar det att de behövde vara klara i juni 2010. När manuset blev klart först i mars insåg de att de nu bara hade två månader på sig att fixa finansiering och förproduktion. Mattias, producenten av dem två, kastade sig in i ett febrilt arbete med att hitta pengar.

Intervju

Daniel Hånberg Alonso
daniel.hanberg@gmail.com

Manuset skickade de till Film i Dalarna där konsulenten Daniel Wallentin (regissören av *Ett öga rött*) gav tummen upp. Han skickade det till en manusguru i Stockholm som återkom med beröm och även nödvändig kritik, ett av dessa var att skala ned på antalet karaktärer. 50 000 kr fick de i stöd, vilket duon visste var maxbeloppet för en film som inte hade någon distribution klar. Ett tag var de nära att få finansiering från Borlänge Kommun innan kulturchefen ringde och tackade nej; han gillade inte titeln, den hade en alldeles för negativ klang. Den positiva vändningen kom istället från den privata sektorn.

- Vartenda företag vi ringde till ställde upp med någonting, förklarar Mattias. Allt var ett telefonsamtal bort. I en scen, som nu är bortklippt, ville vi ha en fet Cadillac. Det tog tre timmar och så kom det en kille åkande. Det var helt magiskt.

Under våren 2010 sköts startskottet när de kallade till öppen casting. Totalt sextiofem ivriga ungdomar dök upp. Förutom Isabella von Saenger som spelar Åsa, filmens enda vuxna karaktär, så har ingen tidigare skådespelarerfarenhet.

- Casting kanske var det roligaste av allt, säger Markus och fortsätter. Jag tycker att skådespelariet är det vi lyckats absolut bäst med. Den nivån som de är på som inte är skådespelare är helt makalös. Det är man verkligen stolt över att titta tillbaka på.

Inspelningen, som gjordes kronologiskt, tog två veckor i de svenska skogarna, pengar fanns inte för mer. Sedan tog det stopp.

- Vi hade bara pengar till att spela in filmen, förklarar Mattias. Första halvåret efteråt gjorde vi nästan ingenting än att jobba med annat.

Vid det laget hade de ändå bestämt sig för att skicka in något till Work In Progress på 2010 års Stockholm Filmfestival, men eftersom de inte hade några pengar så blev frågan: vad skulle de visa? Svaret blev en tio sekunders teaser och ett collage med bilder musiksatt till en av deras favoritlåtar med The Stone Roses. Mottagandet blev över förväntan.

- Vi fick en utländsk distributör som skrev en "Letter of Intent" att de var intresserade av att titta på den färdiga filmen, minns Mattias.

Med denna avsiktsförklaring gick de till Svenska Filminstitutet som gav dem utvecklingspengar nog för att kunna klippa klart filmen och det långa arbetet kunde ta sin början. Först blev utmaningen att hitta deras drömklippare, vilket tog ett par försök, efter det så fanns det ständiga problemet kvar – tiden.

- Vi hade en vision, men vi jobbade med våra vanliga jobb och hade väldigt lite pengar och inte någon tid, säger Markus.

Klippningen pågick till och från under ett och halvt års tid. Men så, i februari år 2013, stod filmen klar. Frågan var bara vad de skulle göra med den.

Intervju

Daniel Hånberg Alonso
daniel.hanberg@gmail.com

- Först var vi inte ens säkra om vi skulle släppa filmen överhuvudtaget. Vi sa att vi tar in pengarna för att spela in den men är den riktigt dålig så får vi betala tillbaka det, säger Mattias med ett skratt. Det är en rätt skön känsla.

Till slut bestämde de sig för att ta kontakt med en stor distributör som mottog den positivt och började skicka runt filmen internt för ett utlåtande. Efter att filmen skickats vidare för åttonde gången kom svaret: ett nej. Då hade hela processen tagit ett halvår. Under tiden hade till deras glädje en annan distributör hört av sig och filmen skulle äntligen få sin premiär på 2013 års Stockholm Filmfestival. Inte bara skulle det bli första gången som filmen mötte en publik, det skulle bli första gången Mattias och Markus själva såg den på stor duk. Responsen blev överväldigande.

- Visningen i lördags var helt fantastisk, säger Mattias, jag vet inte hur länge de applåderade. Nu är vi sjukt pepp på att ge ut filmen. Självförtroendet har vänt.

Nu försöker de få finansiering för att kunna ge ut filmen kommersiellt på vanliga biografer, under tiden hoppas de på att få se filmen på fler festivaler. Innan dess ska Mattias och Markus emellertid försöka hinna se lite filmer själva på filmfestivalen, platsen där allt började för fyra år sedan.